

Formularz opisu przedmiotu (formularz sylabusu)

A. Informacje ogólne

Nazwa pola		Treść
Nazwa przedmiotu		Filozofia społeczna i polityczna
Jednostka prowadząca		
Jednostka, dla której przedmiot jest oferowany		
Kod przedmiotu		
Kod ERASMUS		
Przyporządkowanie do grupy przedmiotów		
Cykl dydaktyczny, w którym przedmiot jest realizowany		
Skrócony opis przedmiotu		Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z głównymi, historycznie występującymi teoriami filozoficznymi dotyczącymi problemów społecznych.
Forma(y)/typ(y) zajęć		konwersatorium
Pełny opis przedmiotu		Spółczesność jawiła się od samego początku refleksji filozoficznej jako istotny, a często najistotniejszy obiekt zainteresowania filozofów. Starożytna Grecja nie wyobrażała sobie możliwości skonceptualizowania człowieka bez odniesienia go do wspólnoty, w której realizował on własne powołanie. W późniejszym czasie, problem społeczeństwa przeszedł na dalszy plan, jednak już w okresie nowożytnym zaczęło kształtować się przekonanie, ostatecznie sformułowane przez gigantów niemieckiej filozofii klasycznej (Kanta, Hegla), iż w rzeczywistości, wszystkie najważniejsze problemy filozoficzne mogą być skutecznie rozstrzygnięte wyłącznie poprzez ich odniesienie do kontekstu społecznego. Teza ta w decydującym stopniu ukształtowała filozofię XIX, XX i XXI wieku, dla której (przynajmniej w jej najistotniejszych formach) społeczeństwo, jego struktura, dynamika i możliwe formy rozwoju stały się głównymi osiami zainteresowania. Naszym zadaniem będzie prześledzenie procesów kształtowania się różnorodnych nurtów filozoficznej refleksji nad społeczeństwem, ich wzajemnej zależności oraz każdorazowych odniesień do współczesnych problemów, które stoją przed próbami filozoficznej konceptualizacji człowieka w jego społecznym uwikłaniu.
Wymagania wstępne	Wymagania formalne	brak
	Założenia wstępne	brak
Efekty uczenia się		Efektem naszej pracy powinno być wypracowanie przez studentów samodzielnych wizji filozoficznego ujęcia problematyki społecznej oraz nabycie orientacji w historycznych i współczesnych w tej kwestii propozycjach przedstawionych przez najważniejszych filozofów.
Punkty ECTS		
Metody i kryteria oceniania		Ocena aktywności w trakcie zajęć oraz zaangażowania w poruszaną problematykę.
Sposób zaliczenia		egzamin
Rodzaj przedmiotu		
Sposób realizacji przedmiotu		
Język wykładowy		polski
Literatura		<ol style="list-style-type: none"> 1. Tukidydes - <i>Wojna peloponeska</i>; ks. II, III Platon - <i>Obrona Sokratesa</i> 2. Platon - <i>List VII</i> Platon - <i>Państwo</i>; ks. III, IV, VIII - X 3. Arystoteles - <i>Polityka</i>; ks. I, rzd. 1, ks. III, rzd. I, II, ks. IV, rzd. I - IX, ks. VII (cała) Arystoteles - <i>Etyka nikomachejska</i>; ks. V

4. Aureliusz Augustyn - *Państwo Boże*; ks. IV, XIX (rzd. V - XVII, XXIV - XXVIII)

Tomasz z Akwinu - *O władzy*, w: *Dzieła wybrane* (red.) J. Salij, W drodze, Poznań 1984

5. Nicolo Machiavelli - *Książę*

Max Horkheimer - *Machiavelli i psychologiczne ujęcie historii*, w: *Początki mieszczańskiej filozofii dziejów*

6. Tomasz Hobbes - *Lewiatan*; cz. II *O państwie*

J-J. Rousseau – *Umowa społeczna*, ks. I, ks. II (rzd. I-XI)

7. Denis Diderot - *O kobietach, O niewolnictwie Murzynów, Rozważania nad książką*

Helvétiusa "O umyśle", Refutacja dzieła Helvétiusa "O człowieku"

(fragment), w: *O kobietach*

Monteskiusz - *O duchu praw*; ks. I-III, IV (rzd. 1 - 6)

8. J-J. Rousseau - *Rozprawa o pochodzeniu i podstawach nierówności między ludźmi*;

w: *Trzy rozprawy z filozofii społecznej*, PWN, Warszawa 1956.

Jan Baszkiewicz - *Nowy człowiek, nowy naród, nowy świat; Regeneracja, My, (Ja)*

9. Immanuel Kant - *Co to jest Oświecenie?*, *Pomysły do ujęcia historii powszechnej*

w aspekcie światowym, O niepowodzeniu wszelkich prób filozoficznych

w przedmiocie teodycei, Uwaga końcowa, w: T. Kroński - *Kant*, ss. 164-214

Immanuel Kant - *Zum ewigen Frieden*, (tłum. w: Kant - *O porzekadle: To musi.... . Do wiecznego pokoju. Projekt filozoficzny*. Comer, Toruń 1995 lub: *Wieczny pokój*, PTF, Warszawa 1996

10. G. W. F. Hegel - *Fenomenologia ducha*; t. I, dział B

Samowiedza, rzd. IV, pdrzd. A *Samoistność i niesamoistność samowiedzy, panowanie i niewola, B Wolność samowiedzy: stoicyzm*,

*sceptycyzm i świadomość
nieszczęśliwa*

G. W. F. Hegel - *Ustrój Niemiec*, w: *Ustrój Niemiec i inne pisma polityczne*

11. Karol Marks - *Listy z Deutsche-Französische Jahrbücher, W kwestii żydowskiej, Przyczynek do krytyki heglowskiej filozofii prawa. Wstęp, Krytyczne uwagi do artykułu Prusaka "Król Prus a reforma społeczna"*

Karol Marks - *18 brumaire'a Ludwika Bonaparte*

12. John Locke - *Drugi traktat o rządzie*; rzd. II, V, VII - XIV, XIX, w: *Dwa traktaty o rządzie*

J. St. Mill - *O wolności*, w: *Utylitaryzm, O wolności*, BKF

13. Kate Millet- *Teoria polityki płciowej* w: „*Nikt nie rodzi się kobietą*” (red. T. Hołówka)
Czytelnik Warszawa 1982

Carol Pateman, *Braterska umowa społeczna* (tłum. K. Szumlewicz), w: „*The Disorder of Women. Democracy, Feminism and Political Theory*”, Polity Press 1989.
Biblioteka Online Think Tanku Feministycznego, 2007
(<http://www.ekologiasztuka.pl/pdf/pateman.pdf>)

14. Jean -Paul Sartre - *Egzystencjalizm jest humanizmem*, NOWA, Warszawa 1982

Maurice Merleau-Ponty - *Humanizm i terror*, w: *Marksizm XX wieku* (red. M. J. Siemek, J. Dobieszewski) UW, t. II ss. 235-259

15. Adorno, Horkheimer - *Dialektyka Oświecenia; Pojęcie Oświecenia, Odyseusz albo mit Oświecenia*, ss. 19-98

Herbert Marcuse - *Esej o wyzwoleniu*, w: *Marksizm XX wieku*, jw., t. III, ss. 157-232

16. Fr. August von Hayek - *Wielka Utopia. Wolność ekonomiczna i rząd reprezentatywny*, ANTYK, Warszawa 1989

	<p>Ayn Rand - <i>Wstęp, Natura rządu, Kult moralnej szarości, Konflikty ludzkich interesów, Etyka absolutna</i>, w: <i>Cnota egoizmu</i> Oficyna Liberałów, Warszawa 1989.</p> <p>17. Richard Rorty - <i>Przygodność, ironia, solidarność; Przygodność społeczności liberalnej</i>, Warszawa 1996</p> <p><i>Gra resztkami</i> (wywiad z Jeanem Baudrillardem...), w: <i>Postmodernizm a filozofia. Wybór tekstów.</i> (red. St. Czerniak, Andrzej Szahaj), IFiS PAN, Warszawa 1996, ss.203-228</p>
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu	Tomasz R. Wiśniewski
Prowadzący zajęcia	Tomasz R. Wiśniewski
Uwagi	

B. Informacje szczegółowe

Nazwa pola	Treść
Imię i nazwisko wykładowcy (prowadzącego zajęcia/grupę zajęciową)	Tomasz R. Wiśniewski
Stopień/tytuł naukowy	dr hab.
Forma dydaktyczna zajęć	konwersatorium
Efekty uczenia się zdefiniowane dla danej formy dydaktycznej zajęć w ramach przedmiotu	Efektom naszej pracy powinno być wypracowanie przez studentów samodzielnych wizji filozoficznego ujęcia problematyki społecznej oraz nabycie orientacji w historycznych współczesnych w tej kwestii propozycjach przedstawionych przez najważniejszych filozofów.
Metody i kryteria oceniania dla danej formy dydaktycznej zajęć w ramach przedmiotu*	Ocena aktywności w trakcie zajęć oraz zaangażowania w poruszaną problematykę.
Sposób zaliczenia dla danej formy dydaktycznej zajęć w ramach przedmiotu	egzamin
Zakres tematów	Zakres tematów wynika z zaproponowanej lektury
Metody dydaktyczne	konwersatorium
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> Tukidydes - <i>Wojna peloponeska</i>; ks. II, III Platon - <i>Obrona Sokratesa</i> Platon - <i>List VII</i> Platon - <i>Państwo</i>; ks. III, IV, VIII - X Arystoteles - <i>Polityka</i>; ks. I, rzd. 1, ks. III, rzd. I, II, ks. IV, rzd. I - IX, ks. VII (cała) Arystoteles - <i>Etyka nikomachejska</i>; ks. V

4. Aureliusz Augustyn - *Państwo Boże*; ks. IV, XIX (rzd. V - XVII, XXIV - XXVIII)
 Tomasz z Akwinu - *O władzy*, w: *Dzieła wybrane* (red.) J. Salij, W drodze, Poznań 1984
5. Nicolo Machiavelli - *Książę*
 Max Horkheimer - *Machiavelli i psychologiczne ujęcie historii*, w: *Początki mieszczańskiej filozofii dziejów*
6. Tomasz Hobbes - *Lewiatan*; cz. II *O państwie*
 J-J. Rousseau – *Umowa społeczna*, ks. I, ks. II (rzd. I-XI)
7. Denis Diderot - *O kobietach, O niewolnictwie Murzynów, Rozważania nad książką Helvétiusa "O umyśle", Refutacja dzieła Helvétiusa "O człowieku"*
 (fragment), w: *O kobietach*
 Monteskiusz - *O duchu praw*; ks. I-III, IV (rzd. 1 - 6)
8. J-J. Rousseau - *Rozprawa o pochodzeniu i podstawach nierówności między ludźmi*;
 w: *Trzy rozprawy z filozofii społecznej*, PWN, Warszawa 1956.
 Jan Baszkiewicz - *Nowy człowiek, nowy naród, nowy świat; Regeneracja, My, (Ja)*
9. Immanuel Kant - *Co to jest Oświecenie?, Pomysły do ujęcia historii powszechnej*
 w aspekcie światowym, *O niepowodzeniu wszelkich prób filozoficznych*
 w *przedmiocie teodycei, Uwaga końcowa*, w: T. Kroński - *Kant*, ss. 164-214
 Immanuel Kant - *Zum ewigen Frieden*, (tłum. w: *Kant - O porządku: To musi.... . Do wiecznego pokoju. Projekt filozoficzny*. Comer, Toruń 1995 lub: *Wieczny pokój*, PTF, Warszawa 1996
10. G. W. F. Hegel - *Fenomenologia ducha*; t. I, dział B *Samowiedza*, rzd. IV, pdrzd. A *Samoistność i niesamoistność samowiedzy, panowanie i niewola*, B *Wolność samowiedzy: stoicyzm, sceptycyzm i świadomość nieszczęśliwa*
 G. W. F. Hegel - *Ustrój Niemiec*, w: *Ustrój Niemiec i inne pisma polityczne*

	<p>11. Karol Marks - <i>Listy z Deutsche-Französische Jahrbücher, W kwestii żydowskiej, Przyczynek do krytyki heglowskiej filozofii prawa. Wstęp, Krytyczne uwagi do artykułu Prusaka "Król Prus a reforma społeczna"</i> Karol Marks - <i>18 brumaire'a Ludwika Bonaparte</i></p> <p>12. John Locke - <i>Drugi traktat o rządzie</i>; rzd. II, V, VII - XIV, XIX, w: <i>Dwa traktaty o rządzie</i> J. St. Mill - <i>O wolności</i>, w: <i>Utylitaryzm, O wolności</i>, BKF</p> <p>13. Kate Millet- <i>Teoria polityki płciowej</i> w: „<i>Nikt nie rodzi się kobietą</i>” (red. T. Hołówka) Czytelnik Warszawa 1982 Carol Pateman, <i>Braterska umowa społeczna</i> (tłum. K. Szumlewicz), w: „<i>The Disorder of Women. Democracy, Feminism and Political Theory</i>”, Polity Press 1989. Biblioteka Online Think Tanku Feministycznego, 2007 (http://www.ekologiasztuka.pl/pdf/pateman.pdf)</p> <p>14. Jean -Paul Sartre - <i>Egzystencjalizm jest humanizmem</i>, NOWA, Warszawa 1982 Maurice Merleau-Ponty - <i>Humanizm i terror</i>, w: <i>Marksizm XX wieku</i> (red. M. J. Siemek, J. Dobieszewski) UW, t. II ss. 235-259</p> <p>15. Adorno, Horkheimer - <i>Dialektyka Oświecenia; Pojęcie Oświecenia, Odyseusz albo mit Oświecenia</i>, ss. 19-98 Herbert Marcuse - <i>Esej o wyzwoleniu</i>, w: <i>Marksizm XX wieku</i>, jw., t. III, ss. 157-232</p> <p>16. Fr. August von Hayek - <i>Wielka Utopia. Wolność ekonomiczna i rząd reprezentatywny</i>, ANTYK, Warszawa 1989 Ayn Rand - <i>Wstęp, Natura rządu, Kult moralnej szarości, Konflikty ludzkich interesów, Etyka absolutna</i>, w: <i>Cnota egoizmu</i> Oficyna Liberałów, Warszawa 1989.</p> <p>17. Richard Rorty - <i>Przygodność, ironia, solidarność; Przygodność społeczności liberalnej</i>, Warszawa 1996 <i>Gra resztkami</i> (wywiad z Jeanem Baudrillardem...), w: <i>Postmodernizm a filozofia. Wybór tekstów.</i> (red. St. Czerniak, Andrzej Szahaj), IFiS PAN, Warszawa 1996, ss.203-228</p>
Limit miejsc w grupie	50
Terminy odbywania zajęć	
Miejsce odbywania zajęć	